

Література:

1. Барбіна Є. С. Роль і функції педагогічної майстерності у системі професійної підготовки педагогічних кадрів / Є. С. Барбіна // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2001. - № 1. – С. 26-34.
2. Богуш А. М. Компетентнісний підхід у процесі професійної підготовки майбутнього вихователя дошкільного закладу / А. М. Богуш // Наукові праці. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія. – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ». – 2009. – Вип. 5 (155). – Ч. I. – С. 194-200.
3. Буряк В. Навчальна діяльність у комп'ютерному середовищі / В. Буряк // Рідна школа. – 2006. - № 9. – С. 14-17.
4. Зимняя И. А. Общая культура и социально-профессиональная компетентность человека / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2005. - № 11. – С. 14-20.
5. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики). Колектив авторів: Бібік Н., Ващенко Л., Локшина О., Овчарук О., Паращенко Л., Пометун О., Савченко О., Трубачева С. / Під заг. ред. О. Овчарук. – К., 2004. – 112 с.
6. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз / Монографія / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, С.О.Сисоева, Я.В.Цехмістер, О.В.Чалий / За ред. В.Г.Кременя. – К., 2003. – 853 с.
7. Радул В. Соціальний характер виховання / В. Радул // Шлях освіти. – 2004. - № 3. – С. 6-9.
8. Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program – OECD (Draft). – P. 8.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ РОБОТІ КОМПЛЕКСУ ДИТЯЧИЙ САДОК – ШКОЛА

УДК: 372.21+372+649.68

Різак Т.М.

Стаття розкриває питання організаційно-методичної роботи з забезпечення наступності у навчально-виховній роботі комплексу «дитячий садок-школа». Автор розкриває питання реалізації наступності у навчанні і вихованні молодого покоління через співпрацю колективу навчального закладу і батьків. Велику увагу надає освітньому середовищу, що включає навчальне, розвивальне середовища, в яких дидактичні ігри відіграють велике дидактичне значення.

Ключові слова: комплекс «дитячий садок-школа», організаційно-методична робота, освітнє середовище.

ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКАЯ РАБОТА ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ В УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ КОМПЛЕКСА ДЕТСКИЙ САД – ШКОЛА

Статья раскрывает вопросы организационно-методической работы по обеспечению преемственности в учебно-воспитательной работе комплекса «детский сад-школа». Автор раскрывает вопросы реализации преемственности в обучении и воспитании молодого поколения через сотрудничество коллектива учебного заведения и родителей. Большое внимание предоставляется образовательной среде, которая включает учебную и развивающую среду, в которой дидактические игры имеют большое дидактическое значение.

Ключевые слова: комплекс «детский сад-школа», организационно-методическая работа, образовательная среда.

ORGANIZATIONAL AND METHODOICAL WORK ON ENSURING CONTINUITY IN TEACHING AND EDUCATIONAL WORK OF COMPLEX KINDERGARTEN – SCHOOL

The article reveals a question of organizational and methodical work on providing with succession of educational work of complex «the kindergarten – school». An author exposes the question of realization of the succession in education and upbringing of the young generation through the collaboration of collective of educational establishment and parents. Spares great attention to educational environment, which includes educational, developing environment in which didactics games play a great didactics value.

Key words: complex «the kindergarten-school», organizational and methodical work, educational environment.

Згідно з державною національною програмою «Освіта. (Україна XXI століття)», динамізм, притаманний сучасній цивілізації, зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки й технологій в усьому світі - все це потребує створення умов, за яких народ України став би нацією, що постійно навчається. У Законі «Про загальну середню освіту» (стаття 5) підкреслюється важливість виховання громадянина України, формування особистості учня, розвиток його здібностей і обдарувань, наукового світогляду, виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до рідних традицій і звичаїв, держави та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй [2].

Наступність в роботі дитячого садка та школи знаходиться в безпосередньому зв'язку з готовністю і здатністю педагогів до її реалізації. Це зумовило першочерговість завдання в конкретизації змісту та форм організаційно-методичної роботи в умовах діяльності НВК «дитячий садок – школа», спрямованої на підвищення фахової майстерності вихователів і вчителів з забезпечення наступності в навчанні та вихованні дітей старшого дошкільного та учнів молодшого шкільного віку.

Оскільки наступність передбачає встановлення внутрішнього зв'язку в змісті навчання й виховання, методах педагогічного керівництва, формах організації діяльності дітей попереднього та наступного вікових етапів, за-

безпечення цілісного, неперервного процесу виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку можливе за умови готовності вихователів і вчителів до її реалізації. Результативність навчання і виховання залежить від підготовки дітей до оволодіння новими, більш складними знаннями, вміннями та навичками, новим видом діяльності – навчальним, яку повинен забезпечити вихователь, і в подальшому – активне використання вчителем ціннісних новоутворень, сформованих у дошкільників до вступу в перший клас. Очевидно, що діяльність обох педагогів взаємно зумовлює загальний результат педагогічного процесу. Отже, вихователь, орієнтуючись на майбутнє, повинен знати зміст і методику навчання молодших школярів, зокрема в першому класі, а вчитель – зміст і особливості організації навчально-виховного процесу в підготовчій групі. Така необхідність зумовлена також специфікою діяльності навчально-виховного комплексу «школа – дитячий садок», в якому є оптимальні умови для організації колективних форм роботи дітей дошкільної та учнів шкільної ланок освіти.

Досвід роботи засвідчує, більшість вихователів та вчителів не готові до ефективної реалізації наступності, їм потрібна допомога в оволодінні теоретичними знаннями та практичними забезпечення оптимальних умов у родині та дитячому садку і школі для розвитку особистості розглядалися на батьківських зборах, круглих столах, засіданні ради навчально-виховного комплексу. Були чітко розмежовані обов'язки дитячого садка, школи і батьків, визначено зміст і форми співробітництва в досягненні спільної мети.

Формування особистості в навчально-виховному процесі неможливе без інтеграції роботи педагогічного колективу та сім'ї. Щоб сформувати в дітей елементи світорозуміння, розвинути позитивне емоційно-ціннісне ставлення до довкілля, сформувати реалістичні уявлення про суспільні відносини, явища природи, практичні уміння поведінки, ставлення до родини, учнівського колективу, позашкільних друзів, необхідна єдність цих інститутів виховання. Сім'я є тим ланцюжком, який з'єднує здобуті дитиною в дошкільному закладі та школі початкові уявлення про світ природи з її практичним і соціальним досвідом у повсякденному житті, розширює, поглиблює педагогічний вплив на особистість, що формується. Безумовно, ядро такої взаємодії – це педагогічний колектив.

Територіальна близькість до навчально-виховного комплексу, безпосередня зацікавленість батьків у позитивному розв'язанні виховних завдань сприяли співпраці з сім'єю. Вагоме місце в роботі з сім'єю посів принцип наступності. На основі аналізу програм дитячого садка й школи вчителі та вихователі визначили спільне в них, а також відчутний розрив між тим, що подається в дитячому садку, та тим, з чим діти приходять до школи, «загубивши» набуте. Було визначено коло знань, які діти можуть засвоїти з батьками. На кожен місяць відбирався виховний матеріал і розроблялися поради батькам: «Про що цікаво дізнатись вашій дитині»; «Тато, мама, я – дружна сім'я»; «Що зробити у вихідний день»; «Ми полюбляємо читати книжки» та ін. Із змістом кожного розділу батьки ознайолювалися в процесі навчання у «Батьківській школі», або ж самостійно після консультацій вихователів..

Разом з батьками й дітьми було організовано «Бібліотечку Всезнайка», куточок природи, виготовлені годівниці для зимуючих птахів. Реалізації зав-

дань співпраці з сім'єю сприяє випуск буклетів про групу, клас, знайомлять з переможцями народних та фізкультурних свят, розповідають про сім'ї, що беруть активну участь у виховній роботі закладу. На батьківських зборах розглянуто питання про єдність зусиль педагогічного колективу і сім'ї в екологічному вихованні. Батьків залучали до створення розвиваючого середовища як у навчально-виховному комплексі, так і вдома. У живій довірливій розмові з педагогами батьки з'ясували, як виконувати те чи інше завдання, що варто прочитати самому й дитині, як допомогти їй проводити самостійні спостереження, з чим досвідом сімейного виховання можна познайомитися. На групових зборах і в процесі індивідуальних консультацій батьків ознайомили зі значенням правильного використання природних об'єктів і явищ для розумового розвитку дитини, формування логічного мислення, ціннісних орієнтацій, їм запропонували різні варіанти вправ виховного і розвивального змісту, які можна використати в роботі з дітьми.

Тісна взаємодія закладу з батьками в реалізації наступності в роботі дитячого садка і школи є складовою загальної співпраці родини з педагогічним колективом, яка спрямована на гуманізацію педагогічного процесу, створення оптимальних умов для розвитку дитини, її інтересів, потреб, культури пізнання, особистісних якостей. Як відомо, фундамент особистості дитини закладається в сім'ї, тому батьки повинні бути учасниками загальної справи – підготовки дитини до школи, до життя в учнівському колективі, залучення сім'ї до організації навчання і виховання в навчально-виховному комплексі, вирішенні його проблем забезпечує усвідомлення батьками функцій навчально-виховного закладу та їх ролі у розвитку дитини.

Важливою умовою забезпечення розвитку творчої особистості в умовах діяльності навчально-виховного комплексу «дитячий садок - школа» і наступності в роботі дошкільної та початкової ланок освіти, які об'єднані в єдину систему, є створення відповідної матеріальної бази і умов для організації різних видів пізнавальної діяльності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, організації їх співпраці, формуванню взаємин дошкільників і молодших школярів, зокрема в грі та праці, з яких необхідно розпочинати їх взаємодію.

Особливі вимоги ставляться нами до навчально-матеріальної бази. Це і оформлення Великої зали для проведення виховних заходів, і оформлення стіннівок, куточків для батьків біля кожної групи (класу); наявність і обладнання куточків природи, де організовується змістовна діяльність дітей, спрямована на ознайомлення їх з природою та найближчого природного оточення, де діти проводять велику кількість часу – ділянки, на якій розміщені дитячі майданчики, квітники тощо.

В умовах діяльності навчально-виховного комплексу «дитячий садок – школа» матеріально-технічна база повинна забезпечувати можливість співпраці дошкільників і учнів початкових класів.

Велику увагу педагогічний колектив надає застосуванню у навчально-виховному процесі дидактичних ігор, оскільки найефективнішим способом подолання труднощів у розвитку та вихованні особистості є використання дидактичної гри та дидактичного матеріалу на уроці та позаурочних заходах. Задля правильної організації навчання і виховання дошкільнят і учнів почат-

кових класів, зокрема до організації ігрових форм, нами систематично організуються і проводяться методичні ради за конкретною методичною тематикою.

За вмілого використання гра стає незмінним помічником педагога. Бо у грі діти перевіряють свою здібність, спритність, у них виникає бажання фантазувати. Гра дарує щохвилинну радість, задовольняє потреби, а ще спрямована в майбутнє, бо під час гри у дітей формуються вміння, здібності, необхідні їм для виконання соціальних, професійних функцій у майбутньому. І скрізь, де є гра, панує радісне дитяче життя.

Сучасне дидактика, звертаючись до ігрових форм навчання на заняттях і уроках, вбачає в них можливість ефективної взаємодії вихователя, педагога й учнів, продуктивної форми їх спілкування з властивими їм елементами змагання, невідомості цікавості тощо.

У процесі гри в учнів виробляється звичка зосереджуватися, самостійно думати, розвивати увагу. Захопившись грою, діти не помічають, що навчаються, виховуються, до активної діяльності залучаються навіть найпасивніші учні.

Використання на уроках та виховних заходах дидактичних ігор та дидактичного матеріалу робить навчально-виховний процес цікавим, створює у дітей бадьорий настрій, полегшує засвоєння навчального матеріалу. Різноманітні ігрові дії, за допомогою яких розв'язується те чи інше розумове завдання, ще й підтримують і посилюють інтерес до навчального предмета у молодших школярів.

Велике значення має середовище, в якому виховується і навчається молодь покоління. Найперше – це атмосфера добра, співробітництва батьків, вчителів і учнів, активного й ефективного колегіального вирішення виробничих питань (і за участю вихованців у тому числі). Навчальне середовище у у «школи-садку» гуманістичне за своєю сутністю, воно націлене на суб'єкт-суб'єктні стосунки у навчально-виховному процесі.

Створюючи, розвиваючи природне середовище, ми враховували зміст програмових вимог. Територію навчально-виховного комплексу розділили на зелені зони. Декоративними кущами були обсажені групові майданчики й експериментальні сільськогосподарські ділянки початкової школи. Різновиди кущів, як і інших рослин, зумовлювалися вимогами до завдань ознайомлення дітей із різними способами розмноження рослин, потребами в світлі, воді, ґрунті. Ознайомленню дітей з трав'янистими рослинами сприяли створені штучні дернові покрови – газони (звичайні та спортивні). Враховуючи санітарно-гігієнічне значення газонів і педагогічні вимоги до складу рослинності, ми засіяли їх такими лучними травами, як: конюшина, лисохвіст, кульбаба, жовтець, лучна герань, тимофійка.

Для забезпечення умов екологічного виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, формування у них екологічно доцільної поведінки, було створено куточки охорони природи, альпінарій, ділянку-мапу. Різні види діяльності в них сприяли формуванню відчуття краси природи, наукових знань про єдність і цілісність природного середовища, засвоєння основних засад його захисту, ознайомленню з рослинами, які охороняються законом. З допомогою батьків було зроблено і розвішано на території «шко-

ли-саду» різні види годівниць: наземні; годівнички-хатки; автоматичні годівнички; годівнички-бункери; для синиць — годівнички-«ліхтарики».

У кімнаті природи як безпосередньому середовищі були створені умови для організації спостережень, дослідно-пошукової діяльності, регулярної праці по догляду за рослинами й тваринами. Для утримання риб, птахів, ссавців педагогічний колектив разом з батьками обладнав: акваріум (для тепловодних риб), в якому зберігається екологічна рівновага завдяки постійному догляду; для хом'яка — клітку, в якій був окремих будиночок — житло; для сухопутної черепахи створили природне середовище (пісок, засохлий овес); морська свинка живе в двоверховому дерев'яному садку-клітці з будиночком для сну й годівницею і поїлкою; пауті поселили в клітці з окремим будиночком, годівничкою й поїлкою та предметами для забав.

Великого значення у навчально-виховному середовищі педагогічний колектив закладу «дитячий садок — школа» надає спорту, спортивному вихованню учнів. З цією метою було побудовано спортивну площадку на території навчально-виховного закладу. Причому площадка умовно розділена на снаряди, на яких можна займатись вихованцям дитячого садка і молодшим школярами у різновікових групах. Всі спортивні снаряди виготовлені з екологічно-чистого матеріалу — дерева. Поряд зі спортивною площадкою організовано площадку для рухливих ігор, яка експлуатується і на заняттях з фізичного виховання і в групах подовженого дня.

Продумана організаційно-методична робота з забезпечення наступності у навчально-виховній роботі комплексу «дитячий садок - школа» сприяє всебічному розвитку особистості молодого українця. Про це свідчать результати олімпіад і конкурсів з основних предметів початкової школи. Так, протягом останніх десяти років учнями закладу обирались І-ІІ місця на міських олімпіадах щороку; 2008-2009 н. р. — І місце на обласній олімпіаді з української мови; 2009-2010 н. р. — ІІ місце на обласному конкурсі митців.

Література

1. Бех І. Наукові засади створення особистісно-орієнтованих виховних технологій // Початкова школа. — № 9. — 1997. — С. 4-8.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» // Урядовий кур'єр. — 1999. — № 125 — 126. — С. 5-8.
3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 312 с.

МЕТОДИЧЕСКИЕ И ИСТОРИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ США И ВЕЛИКОБРИТАНИИ

УДК: 378:371.26(73+410)

Русакова Л.Н.

Высшая школа США и Великобритании имеет ценный опыт проведения контрольных мероприятий. Повышенная эффективность контроля при помощи усовершенствования методики проведения контрольных мероприятий сориентировано на развитие самостоятельности и активности студентов. Проблемные ситуации, дискуссионный метод и исследовательский характер